

**Venerabilis Bedæ Presbyteri Anglo-Saxonis, Doctoris
Ecclesiæ Vere Illuminati Opera Theologica, Moralia,
Historica, Philosophica, Mathematica & Rhetorica,
quotquot hucusque haberi potuerunt omnia**

In Vetus Et Novum Testamentum, Salvberrimis In Moysis Pentatevchvm,
Tobiam & Iobum, Libros Regum, Davidis Pasalmos, Parabolas Salomonis &
Cantica, Prophetas &c. explanationibus & Quæstionibus enodata:
Moralibus doctrinis & expositionibus in quatuor Evangelistarum Evangelia
illustrata: facundissimis ...

Continens Doctissimas Svper Varios Veteris Testamenti Libros
Quæstiones, Et Commentaria In Psalmos Davidis - Vna Cvm Vocabvlorvm
Psalterii Expositione: De Templo Salomonis, Et Sex Dierum Creatione:
Commentarivm Item In Boethii Librvm De Sanctissima Trinitate, Aliosqve
Piissimos Tractatvs De ...

Beda <Heiliger>

Coloniæ Agrippinæ, 1688

Quæstiones super Deuteronomium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72069](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72069)

VENERABILIS BEDÆ
PRESBYTERI, QVÆTIONVM
SUPER DEUTERONOMIUM
ex dictis Patrum, Dialogus.

DISCIPVLVS.

DEUTERONOMIUM juxta fidem
historiæ quæ scribitur?

MAGISTER. In Deuteronomio
namque, quæ est secunda lex, narra-
tur ea, quæ in Pharan, & Ober, La-
ban, & Aseroth usque Cades baine
fuerunt populo dicta à Moyse, man-
data videlicet atque promissa, male-
dictiones peccatorum, & promissiones beatitudinis. Ibi
canit canticum Moyse, ibi dat benedictionem filiis Is-
rael: ibique terra repromissionis conspecta moritur, atque
sepelitur. Nonnulli autem Hebræorum quatuor tantum
libros computant, id est, Genesim, Exodum, Leviticum,
sive Numerorum: Deuteronomium autem repetitionem
eorundem librorum, & quasi quoddam legis meditato-
rium dicunt: ea duntaxat ratione, pro eo quod illa qua-
tuor proprias rerum gestarum continet causas, iste vero om-
nium.

CAPUT I.

Quid significet quod undecim diebus Deuteronomium
manu scribitur.

Liber Deuteronomii repetitio est præcedentium qua-
tuor librorum legis. Nam dum illi in se proprias con-
tineant causas, iste tamen replicat omnium: habet autem
& ipse propriè innumera sacramenta, ex quibus parva pro
exercitio lectoris studio memoranda innexi. Deuterono-
mium autem secunda legislatio dicitur: quod significat
Evangelium, in cuius principio notandum est, quid indi-
cet, quod undecim diebus Deuteronomium à Moyse scri-
bitur: nisi ad significandum Judaicæ plebis lapsum in E-
vangelio per transgressionem Decalogi mandatorum.

CAPUT II.

De quadraginta annis laboriosè peractis à filiis Israel.

Quid autem significaverint xl. anni, quibus laboriosè
peractis filii Israel ad repromissionis terram transie-
runt, per hos quippe quadraginta annos totum seculi tem-
pus significatur: in quo vivit Ecclesia sub laboribus & pe-
riculis tentationibus, sperando quæ non videt per pati-
entiam, quo usque ad promissam æternæ felicitatis per-
veniat patriam. Ideo & Dominus quadraginta diebus je-
junavit, & quadraginta noctibus, tentatus est in eremo.
corpus enim ejus, quod est Ecclesia, necesse est tentatio-
nes laboresque patiat in hoc seculo, quo ad uique ve-
niat illud tempus, ubi post tentationes suscipiat consolati-
ones. Porro quod vestis Israel per tot annos in eremo
nulla vetustate corrupta est, & morticina pellis calce-
amentorum tamdiu sine labe duravit: potest figurare figu-
ram incorruptibilitatis corporum, ubi ea quæ corruptibi-
lia sunt, sine corruptione permanent.

CAPUT III.

De non plantando ligno juxta altare Dei.

Non plantabis omne lignum juxta altare Dei, ne plantes ne-
mus in terra: dicitur quippe ne nemus plantetur in
templo. Nemus frondentes arbores & intricatos sunt,
solummodo ad delectationem visus plantarum: tales sunt
& gentiles, qui rationem suam verborum decore compo-
nunt, & non convertunt se à vitiiis; sed delectant, atque

illiusmodi seductione persuadent. Nos autem secundum
præceptum Dei, juxta altare Dei nemus non plantamus, si
circa dominicam fidem, nihil in verbis infructuosum, ni-
hil audientia secularis illecebrosum componimus; sed
sola puritate veritatis scientiam prædicationis tenemus.
Hoc nemus in prædicatione sapientiæ plantare vitabat A-
postolus cum dicebat: *Loquimur non in doctis humanæ sapien-
tiæ verbis, sed in doctrina spiritus & virtutis.*

CAPUT IV.

De auferendo præputia ligni pomiferi.

Quando ingressi fueritis in terram, & plantaveritis in ea li-
gna pomifera, auferetis præputia eorum: pomorumque ger-
minum immunda erunt vobis, nec edetis ex eis. Ligna quippe
pomifera, sunt opera virtutibus secunda: præputia itaque
ligno: um auferimus, cum de ipsa inchoationis infirmitate
suspecti, primordia operum nostrorum non approbamus.
Poma autem quæ germinant immunda existimemus, no-
strisque cibis non aptamus: quia cum primordia boni lau-
dantur operis, dignum est, ut hoc animum non pascat o-
perantis, ne dum accepta laus suaviter carpitur, fructus
boni operis intempestive comedatur.

CAPUT V.

De non arando in primogenito bovis, & non condenda
primogenita ovium.

Non operaberis in primogenito bovis, & non tondebis primo-
genita ovium. In primogenito quippe bovis operari,
est bonæ conversationis primordia in exercitio publicæ
actionis ostendere. Ovium quoque primogenita condere,
est ab occultationis suæ tegmine humanis oculis incho-
antia bona nostra denudare. In primogenito ergo bovis o-
perari prohibemur, atque a primogenitis ovium deton-
dendis compescimur. Quia & si quid robustum incipimus
exercere, hoc in aperto citius non debemus ostendere: sed
cum vita nostra simplex, quicquid innocuum inchoat, ut
dignum est in secreti sui velamina non derelinquat, nec
hoc humanis oculis, quæ subdūto vellere ostendat. Ad
sola ergo divina sacriencia bovm primogenita ovium pro-
ficiant, ut si quid forte innocuum incipimus, hoc ad hono-
rem intimi iudicis in ara cordis immolemus. Quod ab il-
lo procul dubio tanto libentius accipitur, quante & ab
hominibus occultatum, nullo laudis appetitu maculatur.
Sæpe autem conversationis primordia adhuc carnali sunt
vita commixta: & ideo innotescere citius non debent,
ne cum laudantur bona quæ placent, deceptus laude sua
animus deprehendere in eis nequeat mala quæ latent.

CAPUT VI.

De non arando in bove & asino simul.

Non arabis in bove & asino simul. In bovis nomine popu-
lus, ex circumcissione positus sub iugo legis accipi-
tur: in asino autem populus gentium, pertinens ad Evan-
gelium. In bove quippe simul & asino arat, qui sic recipit
Evangelium, ut Judaicarum superstitionum, quæ in um-
bra & imagine præcesserunt, ceremonias non relinquat.
Item nonnunquam in bove bene operantium vita, in as-
ino stultorum vecordia designatur. Quid est ergo, *Non ara-
bis in bove simul & asino*, ac si diceret: Fatuum sapienti in
prædicatione non facies, ne per eum qui rem implere non
valet, & illi qui pravalet obstitat. Bovem quippe & as-
inum si necesse sit, unusquisque sine detrimento operis jun-
git: sapientem verò & stultum, non ut unus præcipiat, &
alter obtemperet: sed ut pariter equali potestate adnun-
cient verbum Dei, non sine scandalo quique comites fiant.

CAPUT VII.

De non alligando os bovis triturantis.

Non alligabis os bovi trituranti. Dicitur est, quod in bovis nomine vita uniuscujusque operantis exprimitur. Dicit quodam in loco Apostolus Paulus, reprehendens & dolens, quod nemo illi communicaverit in ratione dati & accepti, nisi quod aliud in loco quædam aperte exposuit dicens: *Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est ut carnalia vestra metamus.* Hoc significat, non alligabis os bovi trituranti. Unde & idem Apostolus alio loco dicit: *Dignus operarius est mercede sua.* Vult ergo Scriptura doctoribus præstare carnalia, à quibus spiritualia consequuntur, quia qui prædicatores occupavit doctrina, necessaria sibi providere non posse.

CAPUT VIII.

De non coquendo bœdum in lacte matris sue.

Non coques bœdum in lacte matris sue. Hœdus hic sub peccatoris figura introducitur. Proinde peccans non est coquendus in lacte matris, id est, non est purgandus mediocribus tenerrimisque Ecclesiæ disciplinis: sed austerioribus præceptis ejus sunt excoquenda peccata, cuius magna sunt crimina, ut qui per lasciviz blandimenta se perdidit, fortiori disciplina se sedimat.

CAPUT IX.

De non inducenda veste ex lana & lino contexta.

Non indues vestem ex lana linoque contextam. Per lanam quippe simplicitas, per lino verò subtilitas designatur. Et nimirum vestis quæ ex lino linoque conficitur, lino interius calat, in superficie lanam demonstrat. Vestem ergo ex lana linoque contextam induit, & qui sub locutione innocentie, intus subtilitatem calat malitia. Hoc secundum moralem sensum, ceterum juxta altam allegoriam lineis vestibus misceri lanam vel purpuram prohibetur: id est, inordinate vivere: & diversis generibus professionis velle misceri, ut vel sanctimonialis habeat ornamentum nuptiarum, aut ea quæ se non continens nuptiæ, speciem virginitatis gerat. omnimodo hoc peccatum est. Et si quid inconvenienter ex diverso genere vel religione in vita cuiusque contextitur, verum illud tunc figurabatur in vestibus, quod nunc declaratur in moribus.

CAPUT X.

De non accipiendo loco pignoris superiorem aut inferiorem molam.

Non accipias loco pignoris superiorem aut inferiorem molam. Accipere aliquando dicitur auferre. Unde & aves illæ quæ rapiendi sunt avidæ, accipitres vocantur. Unde & Paulus Apostolus dicit: *Sustinetis enim si quis devorat, si quis accipit, ac si diceret: Si quis rapit. Pignus verò debitoris, est confessio peccatoris. a debitore enim pignus accipitur, cum à peccatore jam confessio peccati tenetur. Superior autem & inferior mola, est spes & timor. Spes quippe ad alta subvehit, timor autem cor inferius premit. Sed mola superior & inferior ita sibi necessario junguntur, ut una sine altera inutiliter habeatur: in peccatoris itaque mente incessanter debet spes & formido conjungi, quia penitentia in casum misericordiam sperat, si non etiam justitiam pertimescat: in casum justitiam metuit, si non etiam in misericordiam confidit. Loco igitur pignoris mola superior tolli prohibetur: quia qui prædicat peccatori tanta dispensatione componere prædicationem debet, ut nec derelicta spe timorem subtrahat, nec subtrahat spe in solo*

eum timore derelinquat. Tollit enim superiorem molam, si sienti peccatori dicat, Non habebis veniam de commissis. Tollit inferiorem, si peccantem deceptione palpet, ac dicat: Age mala in quantum vis absque metu; nam Deus pius est, & ad indulgentiam paratus: sed utiliter tunc mola utraque habetur, si & spes sit commodata formidine, & formido fuerit cum spe.

CAPUT XI.

De non abominando Ægyptium.

Non abominaberis Ægyptium, quia fuisti incolæ in terra eius. quamvis enim mundo renunciantes Ægyptiam terram, id est, pristinam seculi conversationem vel concupiscentiam declinemus: tamen dum præsentis seculi necessitatibus subdimur, quasi Ægyptiam nationem nequamquam extinguimus: & licet ab ipsa discretione separemur, non de superfluis cogitantes, sed simus secundum Apostolum victu quotidiano indumentoque contenti. Hoc enim figuratiter mandabatur in lege, *Non abominaberis Ægyptium.*

CAPUT XII.

De non habenda in sacculo diversa pondera.

Non habebis in sacculo diversa pondera majus & minus: non erit in domo tua modius major & minor. Ponderus habebis justum & verum, & modius aqualis, & verus erit tibi, ut multo vivas tempore super terram. Hoc & idem legislator etiam in Levitico interdicit, Salomone quoque parem super hoc sententiam numero proterente: *Ponderus magnum & pusillum, & mensura duplites, immunda sunt utraq; ante Deum: & qui facit ea, adventionibus suis compediatur.* Proinde non solum illo corporali, sed etiam spiritali modo studendum est nobis, ut nec diversa pondera in cordibus nostris, nec in domo conscientie nostræ mensuras duplices habeamus, id est, ne ipsi ea quæ strictiori regula moliantur, remissione indulgentia præsumentes eos, quibus verbum Domini prædicamus, distinctionibus præceptis & gravioribus, quam ipsi perferre possumus, ponderibus obruamus, quod cum facimus, quasi diverso pondere atque mensura præceptorum Domini mercedem frugemque vel appendimus vel medimur. Si enim aliter ea nobis, aliter nostris fratribus dispensemus, recte increpamur à Domino, eò quòd ita teras diversas, aut mensuras duplices habeamus: secundum illam sententiam Salomonis, qua dicitur: *Abominatio est Domino pondus duplex & statera dolosa, non est bonum in conspectu ejus.*

CAPUT XIII.

De trium testimonio valituro.

Non stabit adversus alterum unus testis, sed in ore duorum aut trium testimonium stabit omne verum. Licet historialiter hæc sit divina servanda sententia, tamen & cum contra quoslibet impios vel hæreticos agimus, necesse nobis est Scripturas sanctas in testimonium vocare. Sensus quippe nostri, & attestatio sine his testibus non habent fidem. Unde magis convenit ad probationem, & ad firmum verbum intellectus mei adhibeo duos testes, novum & vetus testamentum: adhibeo etiam & tres, Evangelium, Prophetam, Apostolum. *Sicque stabit omne verbum.*

CAPUT XIV.

De uxore fratris accipienda.

Illud verò quod uxorem fratris ad hoc frater iustus est adducere, & non sibi, sed illi sobolem suscitaret,

eiusque

eiusque vocaret nomine, quod inde eidem nasceretur: quid aliud in figura pramoustrat, nisi quia unusquisque Evangelii prædicator ita debet in Ecclesia laborare, ut defuncto fratri, hoc est, Christo suscipiat semen: quia pro nobis mortuus est, & quod suscipitatum fuerit ejus nomen accipiat. Denique hoc implens Apostolus non carnaliter in præmissa significatione, sed spiritaliter in completa veritate, quos in Christo Jesu per Evangelium se commemorat genuisse, suscitans eos, & increpans corrigit, volentes esse Pauli. *Nunquid Paulus inquit, pro vobis crucifixus est, aut in nomine Pauli baptizati estis?* tanquam diceret: Defuncto fratri vos genui, Christiani vocamini, non Pauliani: at verò qui electus ab Ecclesia ministerium Evangelizandi renuerit, ab ipsa Ecclesia merito digneque contemnitur, hoc est enim quod in eius faciem iubetur expuere, non sane signo hujus opprobrii, ut calcamento pedis unius exuatur, ne sit in eorum sorte, quibus ipse Apostolus ait: *Et calcate pedes in præparatione Evangelii pacis.* Et de quibus commemorat per Prophetam: *Quam speciosi pedes eorum qui annunciant pacem, qui annuntiant bonam.* Qui enim sic Evangelicam fidem tenet, ut & sibi possit & Ecclesie prodesse, & renuit, bene intelligitur utroque pede disalceatur. Qui autem sibi putat ideo, quia credit, satis esse consultum, curam verò lucrandorum aliorum refugit, quali unius pedis calcamentum cum dedecore amittit.

CAPUT XV.

De formidoloso & pavido, ut non ingrediatur ad bellum.

Homo formidoloso & corde pavido non egredietur ad bellum. *Vadat & revertatur in domum suam, ne pavere faciat corda fratrum suorum, sicut & ipse timore perterritus est.* Quibus verbis edocet non posse quemquam professionem contemplationis vel spiritualis militiæ arripere exercitium, qui adhuc nudari terrenis operibus pertimescunt, ne rursus ad infirmitatem mentis revertantur, suoque exemplo alios ad Evangelicam perfectionem revocent, & infideliter in errore firmant. Jubentur itaque tales ut discedentes à pugna, revertantur in domum suam: quia non potest duplici corde bella Domini præliari. Vir enim duplex animo, inconstans est in omnibus viis suis. Tales quippe oportet, ut ne initium quietem renunciationis arripiant, quibus melius est, ut in activa vita constant, quam trepidè contemplationem inquentes, majore discrimine semetipsos involvant. Melius est enim non vovere, quam vovere, & non reddere. Similiter & illi à tali malitia prohibetur, qui uxorem duxerit: qui plantaverit vineam, velut propagines filiorum. Non enim potest servire divini militiæ servus uxoris. Sicut illud Apostolicum: *Qui cum uxore est sollicitus est quomodo placeat uxori, & divisus est:* nec potest esse quis in studio contemplationis, qui adhuc in delectatione defigitur carnis. Nemo, inquit Apostolus, *militans Deo, implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat cui se probavit.*

CAPUT XVI.

De interemptione septem gentium, quas Dominus tradidit Israeli.

Cum introduxerit te Dominus Deus tuus in terram quam possessurus ingredieris, & deleverit gentes multas coram te. *Etbeum, Gergeseum, & Amorreum, & Canaanem, & Pherezæum, & Eveum, & Jebuseum: septem gentes multo majores numero, quam tu es, & robustiores, tradideritque eos tibi Dominus, percussit eos usque ad interuersionem.* Septem istæ gentes, septem sunt principalia vitia, quæ per gratiam Dei uniusquisque spiritualis miles exuperans exterminare penitus admonetur. Quod verò majoris numeri dicuntur esse, hæc ratio est: quia plura sunt vitia quam virtutes. Sed ideo in catalogo quidem dinumerantur septem nationes: in expugnatione verò earum sine numeri ascriptione ponuntur. Ita enim dicitur, *Et deleverit gentes multas coram te.* Numerosior est enim quam Israel carnalium passionum po-

pulus, qui de hoc septenario fomite vitiorum ac radice procedit. De galtrimargia namque nascuntur commestiones, ebrietates: de fornicatione, turpiloquia, scurrilitas, ludibria atque stultiloquia. De philargyria, mendacium, fraudulatio, furta, perjuria, turpis lucri appetitus, falsa testimonia, violentia, inhumanitas ac rapacitas. De ira, homicidia, clamor & indignatio. De tristitia, rancor, pusillanimitas, amaritudo, desperatio. De acedia, otiositas, somnolentia, importunitas, inquietudo, pervagatio, instabilitas mentis & corporis, verboritas & curiositas. De cenodoxia, contentiones, hæreses, jactantia ac præsumptio novitatum. De superbia, contemptus, invidia, inobedientia, blasphemia, murmuratio, detractio, aliaque quam plura similia: quæ cum sint multo majores numero quam virtutes, devictis tamen illis septem principalibus vitiis, ex quorum natura ista procedunt, omnes protinus conquiescunt, ac perpetua pariter cum his interuersione delentur. Quod autem hæ pestes etiam robustiores sunt, manifesta nature ipsius impugnatione sentimus, fortius enim militat in membris nostris oblectatio carnalium passionum, quam studia virtutum: quæ non nisi summa contritione cordis & corporis acquiruntur. Quod verò istarum perniciosarum gentium regiones salubriter possidere præcimus, ita intelligitur: Habet enim unumquodque vitium in corde nostro propriam stationem: sed si cum spiritualibus populis, id est, virtutibus contra se dimicantibus fuerint vitia separata, locum quem sibi in corde nostro concupiscentia vel fornicationis spiritus retinebat, deinceps castitas obtinebit: quem furor ceperat, patientia vindicabit: quem tristitia morte operante occupaverat, incipiat excludere fortitudo salutaris, & plena gaudii lætitia possidebit: quem acedia vastabat, incipit excolere fortitudo: quem superbia conculcabat, incipit excolere humilitas. Et ita singulis vitiis expulsi eorum loca, id est, effectus contrarios possidebunt filii Israel, id est, animæ videntes Deum.

CAPUT XVII.

Quod cum Abraham de futuris Dominus loqueretur, non septem, sed decem legitur gentes dinumerasse.

Illud verò quod cum Abraham de futuris Dominus loqueretur, non septem gentes legitur dinumerasse, sed decem, quarum terna semini ejus danda promittitur, qui numerus adjecta idololatria gentium, blasphemia Judæorum, errore hæreticorum evidentissime adimpletur. Quibus ante notitiam Dei, & gratiam baptismi, vel impia gentium, vel blasphemia Judæorum multitudo subiecta est, donec intellectuali & gypro commoratur. Si autem abrenunciatis quis egressus exinde per Dei gratiam aeternum pervenerit spiritalem, de impugnatione trium gentium liberatis, contra septem tantum, quæ per Moysen dinumerantur, bella suscipiat.

CAPUT XVIII.

De muliere capta in bello.

Si, inquit, exieris ad bellum contra inimicos tuos, & videris mulierem decoram specie, & concupieris eam, & ade omnes pillos capitis ejus, & ungulas ejus, & indues eam lugubribus indumentis: & sedebit in domo lugens patrem suum & matrem suam, & domum paternam suam, & post XXX dies eris tibi uxor. Dicant Judæi, quomodo apud eos ista servantur. Quid causa, quid rationis est, decalvare mulierem, & ungulas ejus abscindi, verbi causa ponamus. Quod si ita invenit eam is, qui dicitur invenisse, ut neque capillos neque ungulas habeat, Qui habuit quod secundum legem demere videretur, nobis verò quibus militia spiritualis est, & arma non carnalia, sed potenti à Deo. Si decoram mulierem, id est,

animam, quæ à Deo pulchra est creata, in gentili conversatione invenerimus, & sociari voluerimus eam corpori Christi, deposito idololatriæ cultu, induitur sugubribus penitentiae indumentis, deploratque patrem & matrem: hoc est, omnem memoriam mundi, ejusque carnales illecebras. Deinde verbi Dei novacula & doctrina omne peccatum infidelitatis ejus, quod mortuum & inane est, abradatur. Hoc enim sunt capilli capitis, & unguæ mulieris: atque ita demum salutaris lavacri unda purificata jungitur sanctis Dei, scilicet cum jam nihil in capite mortuum, nihil in manibus ex illis quæ per infidelitatem mortua ducuntur, habuerit, ut neque sensibus vel actibus immundum aliquid aut mortuum gerat. Quod verò post triginta dies jubet eam duci in uxorem, ternario namque ac denario numero fides opusque significatur. Per fidem ergo Trinitatis atque opus legis rectè sociatur. Quæcunque verò anima Israelitæ, corpori scilicet Christi adhærens, illi sine macula, sinceritate fidei, & actuum puritate. Alii putaverunt hanc mulierem decora specie rationabilem aliquam disciplinam significare, quæ sapienter dicta invenitur apud gentiles. Hanc igitur à nobis repertam oportet primum de ea auferre, & reserare omnem superstitionis ejus immunditiam, & sic eam in studio veritatis assumere. Nihil enim mundum habet disciplina gentilium, quia nulla apud infideles sapientia est, cui immunditia aliqua vel superstitio non sit admixta.

CAPUT XIX.

De eo quid significet securi è manubrio lapsæ.

Illud autem quid significat, quod Dominus per Moysen præcepit dicens: *Si quis abierit cum amico suo simpliciter in sylvam ad ligna cedenda, & lignum securi fugerit manum, ferrumque, lapsum de manubrio amicum ejus percussit & occiderit, hic ad unam supra dictarum urbium fugiet & vivet, ne forte proximus ejus cuius effusus est sanguis, doloris stimulo persequatur, & apprehendat eum, & percussit animam ejus.* Ad sylvam quippe cum amico imus, quotiens ad intuenda subditorum delicta convertimur, & simpliciter ligna succidimus, cum delinquentium vitia pia intentione ressecamus. Sed securi manum fugit, cum sese increpatio plus quam necesse est, in asperitatem protrahit: ferrumque de manubrio profilit, cum sine correptione sermo durior excedit: & amicum percussit & occidit, qui auditorem suum prolata contumelia spiritu dilectionis interficit. correpti namque mens repente ad odium proruit, si hanc immoderata increpatio plus quam debuit addicit. Sed is qui incautè ligna percussit, & proximum extinguit, ad tres necesse est urbes fugiat, ut in una earum defensus vivat: qui si ad penitentiam lamenta convexus in unitate sacramenti sub spe, fide & charitate absconditur, reus perpetrati homicidii non tenetur. Quem extincti proximus cum invenerit, non occidit: quia cum distinctus iudex venerit, qui se nobis per naturæ consortium junxit, ab eo procul dubio culpæ reatum non expedit, quem sub ejus venia spes, fides & charitas abscondit.

CAPUT XX.

De Pollutione somni nocturni.

Si fuerit inter vos homo, qui nocturno pollutus somnio sit, egredietur extra castra, & non revertetur, priusquam ad vestram lavetur aqua, & post solis occasum regredietur in castra. Nocturnum quippe est somnium, tentatio occulta, per quam tenebrosa cogitatione turpe aliquid corde concipitur, quod tamen corporis opere non expletur. Sed somnio nocturno pollutus extra castra præcipitur egredi, quia videlicet dignum est, ut qui immunda cogitatione polluitur, indignum se cunctorum fidelium societatibus arbitretur: culpæ suæ meritum ante oculos ponat, & ex bonorum se existimatione despiciat. Pollutum ergo extra castra exire est turpi impugnatione laboranti sese ex continentium

comparatione despiciere. Qui ad vesperum aqua lavatur, cum defectum suum conspicens ad penitentiam lamenta convertitur, ut fetibus diluat omne, quod amicum occulta inquinatio accusat: sed post solis occasum ad castra redeat, qui deservente tentationis ardore, necesse est, ut iterum fiduciam erga societatis bonum sumat. Post aquam quippe occumbente sole ad castra revertitur, quia post lamenta penitentiam frigidè flamma cogitationis illucit ad fidelium merita præsumenda reparatur, ut jam se à cæteris longe esse non aestimet: quia mundum se parafectum intimi ardoris gaudet.

CAPUT XXI.

De Paxillo ferendo.

Ubetur præterea Israelitico populo per Moysen, ut cum egreditur ad requisita natura, mittat paxillum in balneo, & effossa humo abscondat quæ gesta fuerint. Naturæ enim corruptibilis pondere gravato, ab utero mentis nostræ quædam cogitationum superflua quasi ventus gravamina erumpunt. Sed portare sub balneo paxillum debemus, ut videlicet ad reprehendendos nosmetipsos semper accincti, acutum circa nos sinulum compunctionis habeamus, qui incessanter terram mentis nostræ penitentia dolore confodiat, & hoc quod à nobis fetidum erumpit, abscondat.

CAPUT XXII.

De quadraginta flagellis delinquentibus adhibendis.

Quod autem pro mensura peccati quadraginta flagellis delinquentes argui iustit, jam prædictum est, quod per quadragenarium numerum figura significetur hujus temporis, in quo Ecclesia per quatuor mundi partes diffusa sub Decalogo legis vivit. Quadragenario numero delinquentes cadimur, cum in hoc tempore penitentia verberibus flagellamur. Debet ergo quisque peccator temporalibus flagellis atteri, quatenus in iudicio purgatus valeat inveniri. Beatus enim homo, qui corripitur à Domino, Nulla enim in æternum animæ verberio affigere poterit, quos hic penitentia disciplina percusserit. Si enim hic pro peccatis cedimur, illic sine peccato invenimur.

*Venerabilis Bedæ Presbyteri Quæstionum
super Deuteronomium finis.*

VENERABILIS BEDÆ
PRESBYTERI, QUÆSTIONVM
SUPER LIBRUM JESU NA-
VE, ex dictis Patrum, Dia-
logus.

CAPUT I.

De morte Moysi & principatu Iesu Nave.

Post mortem ergo Moysi loquitur Dominus ad Josue dicens: *Moyse servus meus mortuus est, surge & transi iordanem tu & omnis populus in terram, quam ego dabo filiis Israel.* Defunctus est ergo Moyses, defuncta est lex: legalia præcepta jam cessant, & obtinet Iesus, id est, Salvator Christus, filius Dei principatum, introducit populum in terram, de qua dicit Dominus: *Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.*

CAPUT